

4. Коберник О.М. Психолого-педагогічне проектування виховного процесу в сільській загальноосвітній школі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.07 “Теорія і методика виховання” / О.М. Коберник. – К., 2000. – 35 с.
5. Коновальчук І.І. Формування у майбутніх учителів умінь проектувати виховну діяльність : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Теорія та історія педагогіки” / І.І. Коновальчук. – К., 2005. – 29 с.
6. Литвиновський Є.Ю. Формування в офіцерів структури виховної роботи збройних сил України вмінь проектування виховного процесу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Є.Ю. Литвиновський. – К., 2003. – 22 с.
7. Пахомова Н.Ю. Учебные проекты: методология поиска / Н.Ю. Пахомова // Учитель. – 2000. – № 1. – С. 41–45.
8. Пелагейченко М.Л. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання до організації проектної діяльності учнів основної школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика трудового навчання” / М.Л. Пелагейченко. – К., 2006. – 21 с.
9. Подобєдова Т.Ю. Підготовка майбутніх учителів гуманітарного профілю до педагогічного проектування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Т.Ю. Подобєдова. – Луганськ, 2005. – 21 с.
10. Педагогические технологии дистанционного обучения : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / [Е.С. Полат, М.В. Моисеева, А.Е. Петров и др. ; под ред. Е.С. Полат]. – М. : Академия, 2006. – 400 с.
11. Поліхун Н.І. Розвиток творчої діяльності старшокласників у процесі навчання фізики з використанням проектної технології : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання фізики” / Н.І. Поліхун. – К., 2007. – 24 с.
12. Самойленко Н.Б. Підготовка вчителів гуманітарних дисциплін до застосування методу проектів у професійній діяльності : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 / Н.Б. Самойленко. – К., 2008. – 276 с.
13. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий : у 2 т. / Г.К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – Т. 1. – 816 с.
14. Стрельников В.Ю. Теоретичні засади проектування професійно-орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / В.Ю. Стрельников. – К., 2007. – 43 с.
15. Чечель И.Д. Метод проектов: субъективная и объективная оценка результатов / И.Д. Чечель // Директор школы. – 2003. – № 3. – С. 3–10.
16. Яшук С.М. Організація проектної діяльності учнів основної школи на уроках трудового навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика трудового навчання” / С.М. Яшук. – К., 2004. – 21 с.

ШУРКО Г.К.

КОНЦЕПЦІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ

Актуальність досліджуваної проблеми пов’язана з тим, що у зв’язку з необхідністю ринкового розвитку держави важливого значення набуває використання наукових досягнень у реальному секторі економіки, тому підготовка висококваліфікованих спеціалістів, конкурентоспроможних на ринку праці, компетентних, відповідальних, які вільно володіють своєю професією й орієнтуються в суміжних галузях знань, здатні до ефективної праці за спеціальністю на рівні світових стандартів, готові до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності в умовах нової освітньої парадигми, “освіта впродовж життя” стає життєво необхідною.

Різні аспекти функціонування системи неперервної освіти висвітлено в працях Ю.К. Бабанського, М.Б. Євтуха, І.А. Зязюна, І.Я. Лернера, П.І. Підкасистого, І.П. Підласого.

Проблеми цілеспрямованої професійної підготовки старшокласників, підготовку їх у ліцеях як в освітніх навчальних закладах нового типу для вступу до вищих навчальних закладів досліджували В.М. Алфімов, В.І. Костенко, П.І. Сікорський.

Мета статті полягає в висвітленні розробленої концепції неперервної професійної підготовки майбутнього інженера-будівельника.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. світ став свідком різкого прискорення соціокультурного розвитку, інформаційного насичення всіх сфер життєдіяльності людини, їх ускладнення, що зробило наявним відставання темпів накопичення соціального досвіду протягом життя однієї людини. Потреба в освіті як у засобі посилення адаптаційних можливостей людини у зв'язку з різко прискорюваним темпом життя перетворює її в неперервний процес.

Розвинуті країни світу вже вступили в “епоху знань” з усіма культурними, економічними, соціальними наслідками, що звідси випливають. Успішний перехід до економіки й суспільства, які засновані на знанні, життя людини в інформаційному суспільстві повинні супроводжуватися процесом неперервної освіти. “Навчання протягом життя” – ось формула однієї з найважливіших світових тенденцій сучасного етапу розвитку освіти.

Таким чином, неперервна освіта стає основоположним принципом існування глобальної освітньої системи, у якій людина перебуває і з якою контактує протягом усього свого життя.

На думку професора П.І. Підкасистого, “той факт, що процес становлення особистості свідомо й підсвідомо відбувається безперервно при навчанні в навчальних закладах різних ступенів, шляхом самоосвіти, на роботі, у спілкуванні з батьками, однолітками, вказує на неперервний характер освіти протягом усього життя та зумовлює необхідність створення умов для задоволення освітніх потреб особистості на всіх вікових етапах.” [5, с. 62].

Таким чином, на початку ХХІ ст. концепція освіти протягом усього життя набуває ключового значення й цілком закономірно постає питання про необхідність створення системи неперервної освіти, переходу до нової парадигми освіти – “освіта протягом усього життя”.

Набула актуальності й розробка національної освітньої парадигми неперервної освіти, формування певної системи, яка буде регламентувати неперервну освіту.

Так, у Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті [3] зазначено, що:

- необхідною є наступність етапів освіти й неперервність навчання упродовж них;
- потребує вдосконалення система неперервної освіти особистості впродовж життя;
- інтеграція української освіти в європейський та світовий освітній простір передбачає наступність профільної школи й вищого навчального закладу.

Неперервна освіта охоплює все життя людини, всі форми та типи освіти, які здобуває людина після завершення традиційної освіти, це процес зростання освітнього (загального та професійного) потенціалу особистості протягом усього життя, який є організаційно забезпеченим системою державних і громадських інститутів та відповідає вимогам особистості й суспільства.

На думку В.М. Кожевникова [2], необхідність неперервної освіти зумовлена прогресом науки й техніки, широким застосуванням інноваційних технологій. Тому розбудова національної системи освіти неможлива без взаємоузго-

дженого перегляду змісту освіти в усіх її ланках і на всіх її етапах, без реалізації наступності профільної школи та вищого начального закладу як основи для вирішення проблем, пов'язаних з упровадженням нової освітньої парадигми; без реалізації принципу неперервності та цілісності освіти й принципу наступності загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки старшокласників і професійної підготовки студентів.

Тому в Законі України “Про освіту” [1] підкреслено, що саме наступність є однією з обов'язкових умов здійснення неперервності здобуття знань, яка певною мірою має забезпечити єдність, взаємозв'язок та узгодженість мети, змісту, методів, форм навчання й виховання з урахуванням вікових особливостей дітей на суміжних щаблях освіти.

Все більшого суспільного визнання набуває концепція неперервної професійної освіти, яка реалізується як у традиційних формах навчання, так і в різних формах відкритої, дистанційної, додаткової й корпоративної освіти.

Метою неперервної професійної освіти є не людина сама по собі, а людина, яка спроможна створювати нове, вдосконалювати культуру кожним професійним або соціальним успіхом, яким би він не був – малим чи великим.

Підкреслимо, що неперервна професійна освіта – це процес зростання освітнього, професійного, соціального, культурного потенціалу особистості протягом життя, який організаційно забезпечений системою державних і суспільних інститутів, відповідає потребам особистості й суспільства.

Фактом є те, що неперервна професійна освіта являє собою систему, а основним фактором, який надає їй усіх ознак системи, слугує суспільна потреба в постійному розвитку особистості кожної людини. Цим визначається впорядкування множини освітніх структур – основних і паралельних, базових і додаткових, державних і суспільних, формальних і неформальних. Їх взаємозв'язок і взаємозумовленість, взаємна субординація за рівнями, координація за направленнями та призначенням, забезпечення взаємодії між ними перетворюють усю сукупність таких структур у єдину систему.

Для кожної людини неперервна професійна освіта має виступати як процес формування й задоволення її пізнавальних і духовних потреб, розвиток здатків і здібностей у мережі державно-суспільних навчальних закладів та шляхом самоосвіти.

Для держави неперервна професійна освіта є провідною сферою соціальної політики із забезпечення сприятливих умов для суспільного й професійного розвитку кожної людини.

Для світової спільноти неперервна професійна освіта виступає засобом збереження, розвитку та взаємозбагачення національних культур і загальнолюдських цінностей, важливим фактором та умовою міжнародного співробітництва у сфері освіти й вирішення глобальних завдань сучасності.

Зауважимо, що до поняття неперервної професійної освіти тісно примикає поняття відновлюваної освіти, яке означає здобуття освіти “частинами протягом усього життя, відхід від практики тривалої освіти в навчальному закладі, чергування освіти з іншими видами діяльності, головним чином, з працею...” [4, с. 168].

Однією з важливих умов реалізації завдання побудови системи неперервної професійної освіти є забезпечення наступності її щаблів, бо перехід до неї

спричинює чималі зміни в традиційній методичній системі навчання, які визначають нові фактори та створюють нові умови реалізації наступності в навчанні.

Перш за все, підкреслимо неминуче зростання тривалості й “питомої ваги” етапів самоосвіти в системі неперервної професійної освіти. При цьому мова йде не тільки про самоосвіту як вид освітньої діяльності, який є характерним для задоволення індивідуальних пізнавальних інтересів, для системи підвищення кваліфікації або додаткової освіти, а й про суттєве зростання обсягу самостійної навчальної діяльності студентів.

Таким чином, при переході до неперервної професійної освіти актуалізується завдання формування навичок самостійної пізнавальної і практичної діяльності тих, хто навчається. Основною метою навчального процесу стає не тільки засвоєння знань, а й оволодіння засобами цього засвоєння, розвиток пізнавальних сил і творчого потенціалу тих, хто навчається.

Здійснення неперервної професійної освіти неможливо без індивідуалізації навчання, забезпечення можливості побудови для кожної людини індивідуальної освітньої траєкторії в освітньому просторі регіону, країні, а з урахуванням глобальних процесів – і світу. Це потребує нових підходів у розробці навчальних планів, програм, принципів організації освітнього процесу.

Як зазначає Л.О. Філатова [6], у системі неперервної професійної освіти між кожними взаємозалежними компонентами має бути здійснена наскрізна і вертикальна, і горизонтальна інтеграція, яка забезпечуватиме послідовність, системність та цілісність процесу формування особистості, наступність її загальної й різнорівневої професійної освіти. Реалізація неперервної професійної освіти визначає, таким чином, необхідність наступності її щаблів не тільки на рівні змісту освіти, а й на рівні всіх інших компонентів методичної системи навчання – методів, організаційних форм, засобів і технологій навчання. Це одна з важливих умов ефективного здійснення наступності її окремих щаблів.

Більш детально зупинимося на стані інженерної освіти в цілому й інженерно-будівельної освіти зокрема.

У всьому світі визнається важливість інженерної діяльності в різних галузях для стабільного економічного розвитку, яка має забезпечити усунення розриву між обсягом і рівнем уже отриманих і перевірених науково-технічних досягнень, їх застосуванням на діючих підприємствах у різних галузях народного господарства. Тому готовність до ефективної діяльності сучасних інженерних кадрів є одним із вирішальних факторів успіху підприємства, галузі, регіону, суспільства й держави в цілому.

Всебічна оцінка сьогоденної ситуації спонукає шукати нові підходи до якісної зміни стану інженерно-будівельної освіти.

Українська інженерно-будівельна освіта повинна стати сучасною освітою, яка відповідає світовим вимогам, і готувати відповідні інженерно-будівельні кадри, а це можливо лише шляхом цілеспрямованого формування в майбутнього інженера-будівельника готовності до успішної професійної діяльності, що, у свою чергу, можна реалізувати шляхом розробки та впровадження такої системи професійної підготовки, яка даватиме змогу в неперервному навчальному процесі реалізовувати освітні програми різного рівня в постійному єднанні теоретичної і практичної професійної підготовки.

Згідно з існуючим поділом системи неперервної професійної освіти на дві підсистеми, ми і в системі неперервної інженерно-будівельної освіти також можемо виділити такі підсистеми:

- формальна інженерно-будівельна освіта, яка вирішує завдання підвищення рівня освіти в стаціонарних навчальних різнорівневих закладах (так звана неперервність по вертикалі);

- інженерно-будівельна освіта, яка спрямована на підвищення кваліфікації, розширення профілю, перекваліфікацію на основі професії, якою працівник уже володіє, здобуття додаткової професії без урахування попереднього професійного досвіду в ході професійної підготовки (так звана неперервність по горизонталі).

Згідно з двома вказаними підсистемами професійно-особистісний розвиток майбутнього інженера-будівельника здійснюється за обома напрямками (по вертикалі й горизонталі) і включає в себе три етапи:

- етап, пов'язаний з освітою допрофесійною (профільне навчання в старших класах загальноосвітніх середніх навчальних закладів);

- етап, пов'язаний із набуттям професійної інженерно-будівельної освіти;

- етап, пов'язаний із різними формами післядипломної інженерно-будівельної освіти.

На першому етапі відбувається ознайомлення з майбутньою професійною інженерно-будівельною діяльністю, виявляються мотивації, нахили, особистісні якості, здатність працювати в рамках майбутньої професії. Другий етап включає в себе професійне й особистісне входження в реальну інженерно-будівельну діяльність: розвиток функціонально-рольової готовності до неї, формування та корекцію професійно-ціннісної орієнтації, мотивації, якостей, властивостей особистості, які сприяють успішній діяльності; становлення й розвиток професійної свідомості та самосвідомості. Третій етап передбачає більш глибокий розвиток особистісно-професійного потенціалу інженера-будівельника, вдосконалення особистості професіонала.

Стрижневими ідеями концепції неперервної інженерно-будівельної підготовки є такі принципи, як: системність, неперервність, інтеграція і диференціація різноманітних елементів системи неперервної професійної освіти; паралельність реалізації різних видів освіти, багаторівневність професійних освітніх програм, доповнюваність базової та післядипломної освіти, маневреність професійних освітніх програм.

Більш детально зупинимось на характеристиці концепції неперервної інженерно-будівельної підготовки.

Основою для інженерно-будівельної освіти слугує певна освітня стартова основа, яка має дві складових: загальноосвітню підготовку й початкової професійну підготовку, яка, згідно з концепцією профільної освіти, надається в рамках відповідного профільного навчання. Загальна освіта має забезпечувати:

- досить високий рівень соціалізації молоді і, хоча б частково, її життєве і професійне самовизначення;

- досить високий рівень пізнавальних умінь і навичок, стійку звичку вчитися, займатися самоосвітою;

– досить високий рівень мовної підготовки, при цьому передбачається знання як державної мови, так і однієї або декількох іноземних, а також знання таких, на перший погляд, специфічних мов, як математична, інформаційна, графічна (мова креслень).

Під початковою професійною підготовкою в рамках відповідного профільного навчання слід розуміти, на наш погляд, навчання, яке забезпечує розвиток на відповідному рівні знань, умінь, первинних навичок, які, по-перше, дадуть змогу учневі виконувати певну кваліфіковану роботу; по-друге, продовжити професійне навчання, рухаючись або по горизонталі, або по вертикалі в освітньому просторі неперервної інженерно-будівельної підготовки.

Неперервна інженерно-будівельна підготовка передбачає наявність багаторівневих освітніх програм, а отже, наявність багатьох рівнів та ступенів освіти. При цьому цілком зрозуміло, що чим більше буде в системі освіти завершених рівнів і ступенів, які, у свою чергу, будуть підкріплені відповідними державними кваліфікаційними документами, тим більше буде в особистості для вибору освіти, яка в умовах, що склалися, буде для неї посилюючою. Зрозуміло, що такий покроковий поступ в інженерно-будівельній підготовці дасть людині змогу змінювати, в разі потреби, параметри своєї індивідуальної освітньої траєкторії з малими збитками, це по-перше, а по-друге, цілі на кожному рівні, кожному ступені мають бути узгодженими між собою і, звісно, між рівнями та ступенями повинні виконуватися умови послідовності й наступності за всіма параметрами навчання.

Для успішного функціонування неперервної інженерно-будівельної підготовки освітні програми за всіма напрямками підготовки мають бути послідовним й наступними, причому як за рівнем складності й глибини викладання певного предмета на різних рівнях, або ступенях, так і в плані методів, засобів навчання, освітніх технологій. Для цього необхідна наскрізна стандартизація освітніх програм, яка базується на єдиних цілях усієї системи неперервної інженерно-будівельної підготовки. Уже зараз є приклади того, коли навчальні заклади самі вибудовують наступність освітніх програм через створення наступних навчальних планів і програм, через спільне навчання здібних учнів і студентів. Як приклад можна навести спільну навчально-виховну діяльність Донбаської національної академії будівництва і архітектури разом з архітектурно-будівельним ліцеєм, який входить до структури академії як внутрішній підрозділ, і Дружківським технікумом комунального господарства.

Функціонування неперервної інженерно-будівельної підготовки потребує також маневреності освітніх програм, яка полягає в можливості здобути паралельну освіту в кількох галузях. Так, для інженера-будівельника нерідко зараз є актуальною освіта економіста, менеджера, навіть фінансиста.

Успішне функціонування неперервної інженерно-будівельної підготовки в сучасних швидкоплинних умовах можливе лише при інтеграції освітніх структур. Перш за все, інтеграція освітніх структур полягає, на наш погляд, у створенні єдиних навчально-виховних комплексів, до складу яких входять різнорівневі навчальні заклади, які самі по собі становлять певні самостійні ланки. При цьому як сам вищий навчальний заклад, так і інші складові структури можуть і навіть повинні мати якомога ширший спектр освітніх послуг, включаючи підготовчі курси для тих, хто бажає вступити до відповідного вищого навчального

закладу, різні консультаційні курси для різних вікових категорій населення, курси післядипломної підготовки тощо.

Така інтеграція, на наш погляд, дасть змогу ефективно використовувати матеріальну базу кожного навчального закладу, залучати до викладання в загальноосвітніх навчальних закладів і в середніх спеціальних навчальних закладах досвідчених викладачів вищого навчального закладу.

Для ілюстрації знову звернемося до прикладу навчально-виховного комплексу, до складу якого входить Донбаська національна академія будівництва і архітектури, архітектурно-будівельний ліцей при академії як внутрішній структурний підрозділ, а також коледж комунального господарства. Завдяки такій інтегрованості, по-перше, в ліцеї на високому рівні поставлено профільне навчання і професійне орієнтування учнів щодо спеціальності інженера-будівельника; по-друге, викладачі академії викладають спеціальні курси, керують курсовими навчальними проектами як у ліцеї, так і в коледжі комунального господарства, входять до складу екзаменаційних комісій, оцінюючи разом з учителями ліцею та викладачами коледжу успішність у навчанні ліцеїстів і випускників коледжу.

Додамо також, що академія будівництва і архітектури проводить професійне навчання студентів молодших курсів робітничих будівельних спеціальностей через центр робітничих професій. Навчання проводиться на сучасному устаткуванні й за сучасними технологіями. Зауважимо, що це стало можливим тому, що академія як вищий інженерно-будівельний навчальний заклад через договори з провідними європейськими виробниками сучасних будівельних матеріалів здобула можливість обладнати центр робітничих професій сучасним обладнанням. Також у цьому центрі проводиться навчання й перепідготовка за заявками міського центру зайнятості.

Таким чином, на прикладі Донбаської національної академії будівництва і архітектури можна бачити, що інтегровані в навчально-виховний комплекс на чолі з академією навчальні заклади дають змогу мати широкий спектр освітніх інженерно-будівельних програм навчання різного рівня, від навчання робітничих будівельних професій до вищої освіти й післядипломної освіти.

Неперервна інженерно-будівельна підготовка обов'язково потребує гнучких організаційних форм навчання. Мається на увазі й заочна форма навчання, і дистанційна форма навчання, і екстернат. При цьому треба ухилитися від негативного іміджу заочної освіти, який склався в певні часи і в певних умовах. Достатньо відзначити, що заочне навчання, при якійсній його організації, у всьому світі розглядається як високотехнологічне здобуття освіти, і студентів, які навчаються за цією формою, дедалі більше.

Для успішного руху людини вперед у єдиному освітньому просторі неперервної інженерно-будівельної підготовки дуже важливим також є те, щоби широка базова фундаментальна професійна освіта й післядипломна освіта взаємодоповнювали одна одну.

Неперервна інженерно-будівельна підготовка повинна мати випереджальний характер. Він зумовлює провідний характер професійної освіти. Процес неперервної підготовки інженера-будівельника має передбачати необхідність прогнозування професійно-кваліфікаційної структури кадрів.

Неперервна підготовка інженерно-будівельних кадрів повинна відповідати реальній суспільній потребі в них, тобто при розробці державних стандартів стосовно різнорівневої неперервної інженерно-будівельної підготовки, при розробці структури інженерно-будівельної освіти, при оцінюванні її масштабів, при визначенні переліку основних будівельних професій відправною точкою мають слугувати інтереси замовників кадрів, а не інтереси професійного освітнього закладу.

Висновки. Таким чином, у статті визначено основні моменти концепції системи неперервної підготовки майбутнього інженера-будівельника, яка дасть змогу, на наш погляд, впроваджувати на практиці підготовку майбутнього інженера-будівельника в умовах неперервної освіти.

Література

1. Про освіту : Закон України // Інформ. справочник в допомогу молодому лідеру. – Донецьк : Полиграфист, 2000. – 136 с.
2. Кожевников В.М. Наступність профільної школи і вищого навчального закладу (теоретико-методологічний аспект) / В.М. Кожевников. – К. : Педагогічна преса, 2007. – 416 с.
3. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Шкільний світ. – 2000. – 35 с.
4. Педагогический энциклопедический словарь. – М. : Большая Российская энциклопедия, 2003. – 528 с.
5. Педагогика : учеб. пособ. / [П.И. Пидкасистый и др. ; под ред. П.И. Пидкасистого]. – М. : Высшее образование, 2007. – 430 с.
6. Филатова Л.О. Развитие преемственности школьного и вузовского образования в условиях введения профильного обучения в старшем звене средней школы / Л.О. Филатова. – М. : Лаборатория Базовых Знаний, 2005. – 192 с.

ЯКІВЧУК Г.В.

ІНТЕГРАЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ У ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

У вирішенні проблем гуманізації освіти на сучасному етапі важливого значення набувають принципи гуманітаризації, диференціації та інтеграції, мета яких полягає у формуванні творчої особистості як неодмінної умови й результату навчання та виховання. Вищий навчальний заклад повинен сприяти гармонійному оволодінню майбутніми педагогами базовими основами загальної й професійної культури, готувати кваліфікованих спеціалістів освітньої галузі “до здійснення життєтворчої та культуротворчої місії” [2]. Перспективним напрямом удосконалення професійної освіти є інтеграція, яка повинна знайти свій вияв у якісному переосмисленні й інтенсифікації міжпредметних зв'язків.

Інтеграція як принцип здійснення освітнього процесу ґрунтується на взаємодоповненні різних форм пізнання дійсності, чим і створює умови для становлення багатомірної картини світу й пізнання себе в ньому. Необхідність інтеграції зумовлена не лише значним зростанням обсягу наукових знань, а й важливим завданням сучасної освіти – розвитком суттєвих, природних властивостей молодої людини в їхній єдності й цілісності. Ця обставина є головною детермінантою необхідності інтеграційних процесів в оновленій українській школі, зокрема в підготовці вчителя музики.

Проблемам сучасної інтегрованої освіти присвятили свої наукові пошуки чимало вчених, які розглядали її під різним кутом зору: філософію сучасної інтегрованої освіти, методологічні проблеми інтеграції досліджують у своїх працях Б. Кедров, С. Клепко, Ю. Мальований, О. Сергєєв, М. Чепіков; дидактичні засади інтеграції – М. Берулава, С. Гончаренко, І. Ільченко, І. Козловська,